

Examen HAVO 2021

tijdvak 1
10 mei
07.30 - 11.00 uur

Nederlands

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit een tekst met 23 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Geen prooi meer maar jager

- 2p 1 De eerste alinea van een tekst kan de interesse van de lezer op diverse manieren opwekken, zoals door
1. het aanhalen van een actuele gebeurtenis;
 2. het belang voor de lezer benadrukken;
 3. het formuleren van de directe aanleiding;
 4. het introduceren van het onderwerp;
 5. het vertellen van een anekdote;
 6. het verwoorden van een constatering;
 7. het weergeven van een herkenbare situatie.

Welke twee manieren worden in de eerste alinea gebruikt?
Noteer de nummers.

- 2p 2 Formuleer het onderwerp van de tekst in maximaal 10 woorden.

De tekst kan worden onderverdeeld in de volgende delen:

Deel 1: alinea 1
Deel 2: alinea 2–3
Deel 3: alinea 4–7
Deel 4: alinea 8–13
Deel 5: alinea 14–19
Deel 6: alinea 20–21

- 1p 3 Wat is de hoofdgedachte van Deel 2 (alinea 2-3)?
- A Dat de vrouw van nature lief is, is een visie die uit de volksmond komt, maar die ook door de wetenschap bevestigd is.
- B De liefde van de vrouw, die in feite geschapen is om te zorgen, belet de meeste vrouwen zich bezig te houden met misdaad.
- C Het is interessant te onderzoeken of vrouwen wel of niet misdadig zijn aangelegd, zoals bestaande ideeën zeggen.
- D Het is opvallend dat vrouwen die graag het huis uitgaan, zich ook met misdaad gaan bezighouden.
- 1p 4 Formuleer het onderwerp van Deel 3 (alinea 4-7) in maximaal 5 woorden.

- 1p 5 Alinea 8 is gebaseerd op een drogreden.
Welk type drogreden is dat?
- A de overhaaste generalisatie
 - B een onjuist beroep op autoriteit
 - C een verkeerde vergelijking
 - D het meelopersmotief
- 1p 6 De slotzin van alinea 8 is: *'Wie echt bezig is met kijken naar een ander mens, kan een ander minder makkelijk lichamelijk pijn doen, en daar moet je als crimineel altijd toe bereid zijn.'*
Door welke formulering kan het onderstreepte gedeelte (*'en daar ... zijn'*) het beste vervangen worden om het verband met het eerste deel van de zin beter weer te geven?
- A ... dus moet je daar als crimineel altijd toe bereid zijn.
 - B ... ook moet je daar als crimineel altijd toe bereid zijn.
 - C ... terwijl je daar als crimineel altijd toe bereid moet zijn.
 - D ... waardoor je daar als crimineel altijd toe bereid moet zijn.

Gebruik het onderstaande kader voor de beantwoording van vraag 7 en 8.

Hieronder staan de laatste drie zinnen van alinea 12, genummerd:

1. Maar als dan eindelijk is besloten dat het genoeg is, is de reactie ook een uitgekookte.
2. De woede wordt omgezet in een actieplan, waarbij aan alles is gedacht.
3. Vandaar ook dat vrouwen die eenmaal iemand willen vermoorden, daar doorgaans uitstekend in slagen.

- 1p 7 Welk verband bestaat er tussen zin 1 en zin 2 hierboven?
- A doel-middelverband
 - B opsommend verband
 - C redengevend verband
 - D toelichtend verband
- 1p 8 Welk verband bestaat er tussen zin 1 en zin 3 hierboven?
- A concluderend verband
 - B oorzakelijk verband
 - C vergelijkend verband
 - D voorwaardelijk verband

- 1p **9** Welke functie hebben de boeken *De oorlog heeft geen vrouwengezicht* en *Vrouwen achter tralies* in de tekst?
- A andere visies naast het standpunt van de schrijfster tonen
 - B argumenten voor het standpunt van de schrijfster aanvoeren
 - C persoonlijke ervaringen met het verschijnsel beschrijven
 - D tegengestelde standpunten over het verschijnsel weergeven
- 3p **10** In alinea 13 geeft de schrijfster een voorbeeld.
Leg uit wat blijkt uit dit voorbeeld.
Maak de volgende zin af met maximaal 20 woorden:
Uit het voorbeeld blijkt dat ...
- 1p **11** Welk van de volgende kopjes past het beste boven Deel 4 (alinea 8-13)?
- A Historische feiten
 - B Moeilijke situaties
 - C Onderscheid
 - D Verklaringen
 - E Voorbehoud
- 1p **12** Deel 5 (alinea 14) begint met '*De vraag blijft: vanwaar die stijging?*'
Welk van de volgende uitspraken beantwoordt die vraag het best?
- A Bepaalde ontwikkelingen in de gemeenschap leiden ertoe dat vrouwen zich op allerlei gebieden ontwikkelen; dus ook in de misdaad.
 - B Veel vrouwen zijn machtiger en daadkrachtiger dan vroeger, waardoor men denkt dat ze zich ook misdadiger gedragen.
 - C Vrouwen nemen in de moderne maatschappij de plaats van mannen in zodra ze de kans daartoe krijgen.
 - D Vrouwen, die nu niet meer binnen blijven zitten, gaan "de straat op" en zullen opeisen wat hun toekomst.
- 1p **13** In Deel 5 (alinea 14-19) worden drie voorbeelden beschreven.
Citeer de zin die door deze voorbeelden uitgelegd wordt.

- 1p 14 Welke bewering over het verband tussen alinea 17 en alinea 18 is juist?
Tussen alinea 17 en alinea 18 bestaat een
- A oorzakelijk verband omdat het stoere gedrag van het slachtoffer (al. 17) het positieve gedrag van het publiek teweegbrengt (al. 18).
 - B opsommend verband omdat in beide alinea's (al. 17 en al. 18) willoos gedrag en slachtofferschap wordt afgekeurd.
 - C toelichtend verband omdat de genoemde beloning voor het moedige gedrag (al. 17) daarna wordt uitgewerkt (al. 18).
 - D voorwaardelijk verband omdat er eerst krachtig gedrag moet zijn (al. 17) voordat de beloning door het grote publiek komt (al. 18).
- 3p 15 In alinea 20 kondigt de schrijfster een voorspelling aan.
Formuleer deze voorspelling. *Maak daarvoor de volgende zin af met maximaal 30 woorden:* Ze zegt dat en dat dus ...
- 1p 16 Welke houding van de schrijfster blijkt uit de formulering '*die parttime baantjes van ze*' in alinea 21?
- A bewondering
 - B jaloezie
 - C medelijden
 - D minachting
- 1p 17 Welke uitspraak over Deel 6 (alinea 20-21) is juist?
Deel 6 is
- A een goede afsluiting, omdat er een duidelijke aanbeveling is.
 - B een goede afsluiting, omdat het een duidelijke conclusie trekt.
 - C geen goede afsluiting, omdat er geen duidelijke samenvatting is.
 - D geen goede afsluiting, omdat het nieuwe zaken bespreekt.
- 1p 18 Op welke tekststructuur is de tekst gebaseerd?
- A op de argumentatiestructuur
 - B op de aspectenstructuur
 - C op de probleem-oplossingstructuur
 - D op de voordeel-nadeelstructuur
 - E op de vraag-antwoordstructuur

- 1p 19 Een oplettende lezer zou kunnen zeggen dat de titel en de tekst niet helemaal bij elkaar passen.
Als argument kan hij gebruiken dat in de tekst
- A de slachtofferrol van de vrouw onvoldoende uit de verf komt.
 - B onnodige vergelijkingen getrokken worden tussen moderne mannen en vrouwen.
 - C twijfel gezaaid wordt over de status en financiële macht van vrouwen.
 - D weinig respect getoond wordt voor de emancipatie van vrouwen.
- 1p 20 Om welke reden zou een kritische lezer aan de betrouwbaarheid van de tekst kunnen twijfelen?
- A De schrijfster baseert de redenering in de tekst op emotionele argumenten.
 - B De schrijfster geeft slechts een summiere beschrijving van het verschijnsel.
 - C De schrijfster noemt geen bronnen voor de informatie in de tekst.
 - D De schrijfster verzwijgt mogelijke ideeën van andersdenkenden.
- 1p 21 Welke houding neemt de schrijfster aan ten opzichte van het onderwerp van de tekst?
- A afstandelijk
 - B betrokken
 - C negatief
 - D relativerend
- 1p 22 Hoe kan de tekst het beste getypeerd worden?
- A als een activerende tekst met uiteenzettende elementen
 - B als een beschouwing met betogende elementen
 - C als een betoog met uiteenzettende elementen
 - D als een uiteenzetting met activerende elementen
- 2p 23 De tekst is verschenen in Vrij Nederland, een tijdschrift voor een ontwikkeld leespubliek. De schrijfster speelt in op dat niveau.
Welk twee middelen uit de onderstaande lijst gebruikt de schrijfster om in te spelen op het relatief hoge ontwikkelingsniveau van haar leespubliek?
1. het aanwenden van ironie
 2. het citeren van experts
 3. het doen van emotionele uitspraken
 4. het gebruiken van redeneringen
 5. het geven van literaire voorbeelden
 6. het vertellen van populaire anekdotes

Tekst 2 Generatie lange tenen

- 20p 24 Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal 180 woorden van de tekst *Generatie lange tenen*. Zorg ervoor dat je samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit je samenvatting moet duidelijk worden:

- Wat het beschreven verschijnsel is en welke term daarvoor gebruikt wordt;
- Wat de kenmerken van het verschijnsel zijn;
- Welke oorzaken voor het verschijnsel worden aangedragen;
- Welke gevolgen voor betrokkenen door deskundigen genoemd worden;
- Op welke wijze de problemen beperkt kunnen worden;
- Welk toekomstperspectief met betrekking tot het verschijnsel genoemd wordt.